

Комунальний вищий навчальний заклад
«Херсонська академія неперервної освіти»
Херсонської обласної ради

ISSN 2616-5597 (Print)

DOI 10.37915/pa.vi52

ПЕДАГОГІЧНИЙ АЛЬМАНАХ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 52

ХЕРСОН

2022

Збірник наукових праць «Педагогічний альманах» включено до Переліку наукових фахових видань України, категорія «Б» (наказ МОН України № 1188 від 24.09.2020 р.).

Рекомендовано до друку вченою радою Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради (протокол № 5 від 26.12.2022 р.).

Збірник включено до:

Index Copernicus, Google Scholar, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Open Academic Journals Index

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Василь	КУЗЬМЕНКО	доктор педагогічних наук, професор, головний редактор (Україна)
Ніна	СЛЮСАРЕНКО	доктор педагогічних наук, професор, заступник головного редактора (Україна)
Ірина	ЖОРОВА	доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Анатолій	ЗУБКО	кандидат педагогічних наук, професор (Україна)
Ореста	КАРПЕНКО	доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Анна	КЛІМ-КЛІМАШЕВСЬКА	доктор педагогічних наук, професор (Польща)
Олена	КОХАНОВСЬКА	доктор педагогічних наук, доцент відповідальний секретар (Україна)
Юлія	КУЗЬМЕНКО	доктор педагогічних наук, доцент (Україна)
Ірина	КУЗЬМА	кандидат педагогічних наук (Україна)
Борис	МАКСИМЧУК	доктор педагогічних наук, доцент (Україна)
Ярослава	ОСПАНОВА	кандидат педагогічних наук, професор (Казахстан)
Наталія	ТЕРЕНТЬЄВА	доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Олександра	ЯНКОВИЧ	доктор педагогічних наук, професор (Україна)

РЕЦЕНЗЕНТИ: Марек РЕМБЄЖ – доктор габілітований, професор (Польща);
Тетяна ПАНТЮК – доктор педагогічних наук, професор (Україна)

Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2022. Випуск 52. 211 с.

ISSN 2616-5597 (Друкована версія)

У збірнику наукових праць відомі дослідники, педагоги-практики закладів загальної середньої, професійно-технічної та вищої освіти I-II і III-IV рівнів акредитації висвітлюють теоретичні й прикладні аспекти модернізації сучасної освітньої галузі. Упровадження репрезентованих на сторінках збірника наукових праць матеріалів сприятиме вирішенню різноманітних проблем сучасної школи.

Для науковців і педагогів-практиків закладів загальної середньої, професійно-технічної та вищої освіти.

Автори несуть відповідальність за достовірність інформації, точність фактів, цитат, інших відомостей, за порушення авторських прав будь-яких юридичних і фізичних осіб, а також за використання даних, що не підлягають публікації у відкритому друці. Думки авторів можуть не збігатися з думкою редакції. Передрук матеріалів допускається тільки з письмового дозволу редакції. При використанні матеріалів, опублікованих у «Педагогічному альманасі», посилання на збірник наукових праць обов'язкове.

for artistic and productive activity with preschool children in the conditions of modern preschool institution are characteristic.

Key words: artistic and productive activity, future educators, professional training, imagery, higher education institution, preschool children.

Дата надходження статті: 17.11.2022 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Мешко Г. М.

УДК 378.1

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi52.413>

Розман І. І.;

orcid.org/0000-0002-4951-0074

Кобаль В. І.;

orcid.org/0000-0003-3646-0968

ФОРМУВАННЯ М'ЯКИХ НАВИЧОК ЯК ПРЕДИКТОРІВ ПРОФЕСІЙНОЇ УСПІШНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

У статті розглянуто питання формування м'яких навичок (soft skills) майбутніх педагогів як базових факторів, які визначають майбутню професійну успішність.

Наголошено на особливій актуальності м'яких навичок для майбутніх педагогів, їхнього майбутнього професійного успіху й високого рівня конкурентоспроможності. Визначено, що питання розвитку «навичок майбутнього» вже неодноразово розглядалося сучасними як зарубіжними (Р. Болстад, Г. Клекстон, Г. Пауелл, Р. Хіпкінс та ін.), так і вітчизняними (Є. Гайдученко, Н. Жадько, Т. Кожушкіна, Л. Фамілярська та ін.) науковцями.

Проаналізовано термінологічний апарат дослідження. Зауважено, що в науковій сфері сьогодні ведеться багато суперечок про переважне значення soft skills над hard skills (жорсткими або твердими навичками). Перші називають «навичками майбутнього», «навичками успішності», «кар'єрними домінантами» тощо.

Зазначено, що Світовий економічний форум визначає такі десять найважливіших навичок майбутнього 2025 року: аналітичне мислення та інновації активне навчання та навчальні стратегії, комплексне вирішення проблем, критичне мислення та аналіз, креативність, оригінальність та ініціативність, лідерство та соціальний вплив, використання технологій, моніторинг та контроль, дизайн технологій та програмування, стресостійкість та гнучкість, уміння аргументувати погляди, вирішення проблем та генерація ідей.

Для з'ясування найбільш важливих навичок для професійної успішності майбутніх педагогів було проведено анкетування здобувачів освіти. Виявлено, що майже всі студенти вважають м'які навичками обов'язковою складовою успішної викладацької діяльності. Серед найбільш важливих soft skills для педагогів виділяють критичне мислення, стресостійкість, комунікативність, цифрову грамотність.

У статті наведено форми і методи викладання в закладі вищої освіти, які сприятимуть розвитку м'яких навичок студентів.

Ключові слова: майбутні вчителі, заклади вищої освіти, soft skills, професійна успішність.

Постановка проблеми. Динамічні зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві: утвердження економіки 4.0 технологічного порядку, глобалізація, диджиталізація – усе це призводить до значних перетворень у світі, який на сьогодні є все більш мінливим і непередбачуваним. Технологічні трансформації призводять до того, що традиційні

*© Розман І. І.

*© Кобаль В. І.

професії зникають або видозмінюються, зароджуються та затверджуються нові професійні сфери. А отже, втрачається первісне значення категорії «професія» й актуальність вузької професійної підготовки кадрів, з'являються такі нові терміни як «трансфесіоналізм», «транспрофесіоналізм» тощо. Орієнтація вищої освіти на соціальну та професійну мобільність, психологічну гнучкість, стійкість до невизначеності, розвиток здатності до розкриття та реалізації внутрішнього потенціалу у сьогодишньому bapi-світі, становить основну тенденцію вищої освіти.

Згадана тенденція підсилює наукові дослідження щодо ідентифікації факторів та умов, необхідних для формування особистості, яка має здатність до самонавчання, самостійного планування свого розвитку та творчої самореалізації. Потенційними предикторами як професійної, так і життєвої успішності кожної людини сьогодні є не стільки hard skills, або вузько професійні знання, уміння і навички, як soft skills, або «м'які», «гнучкі» навички, що здатні забезпечити професійний успіх незалежно від специфіки діяльності. На думку зарубіжних і вітчизняних учених, до м'яких навичок відносять розвинені комунікативні навички, високий рівень саморегуляції, критичне мислення, здатність до переконання, лідерство, креативність тощо.

Формування soft skills має особливу актуальність для майбутніх педагогів, успіх і конкурентоспроможність яких багато в чому визначається широтою і багатогранністю спектра їхніх професійних і життєвих знань і навичок у різних сферах.

Аналіз досліджень. Сутність та зміст поняття soft skills (м'які навички) неодноразово досліджувалися багатьма закордонними (Р. Болстад, К. Двек, Г. Пауелл, Р. Хіпкінс та ін.) та вітчизняними (О. Абашкіна, В. Давидова, Н. Жадько, К. Коваль, Л. Фамілярська та ін.) вченими, а також відомими світовими організаціями (ЄС, ООН). Зокрема, С. Наход розглядає цінність soft skills для професійного розвитку майбутніх спеціалістів соціономічних професій; Л. Коваль аналізує розвиток м'яких навичок у студентів як чинник їхнього успішного працевлаштування; Т. Кожушкіна вивчає взаємодію особистостей як складову soft skills у студентів педагогічного коледжу; Є. Єгоров досліджує розвиток soft skills у підготовці майбутніх професіоналів туристичної галузі.

У зв'язку зі змінами в підходах до діяльності та функціонування освітніх закладів, спричиненими новою законодавчою базою та реформами в освітній системі, виникає потреба в теоретичному узагальненні та обґрунтуванні практичного інструментарію для розвитку «м'яких навичок» у студентів.

Мета статті – проаналізувати актуальність та шляхи формування м'яких навичок майбутніх педагогів в умовах університетської освіти.

Виклад основного матеріалу. Варто сказати, що soft skills – це складений вираз, у якому кожне зі слів пояснює ключові аспекти поняття.

Слово «skill» у перекладі з англійської означає «вміння», воно виділяє практичну функцію, має безліч визначень, але у виразі soft skills слово «вміння» слід розглядати як щось більше, ніж технічну здатність. Американські освітні реформатори Клекстон Г., Коста А. і Каллік Б. трактують значення слова «вміння» як здатність освоювати важко контрольовані дії (the ability to master hardly controlled actions) [4].

Слід зазначити, що в сучасній педагогічній науці терміни «майстерність» і «компетентність» часто використовують як синоніми. Компетентністю називають особисту здатність людини вирішувати певну область професійних проблем. Можна сказати, що компетентність - це сукупність сформованих навичок.

Слово «soft» в перекладі з англійської означає «м'який». При цьому прийнято вважати, що soft skills з'явилися як протиставлення hard skills. Якщо «hard» має значення «те, що важко зробити або впоратися», то «soft» означає «те, що не вимагає зусиль», тим самим заперечуючи значимість цих навичок [4]. Через свою суб'єктивності «м'які» навички часто залишаються недооціненими, але все ж фахівці зі сфери управлінського

консалтингу стверджують, що вони лежать в основі того, що формує лідера і визначають, чи зможе співробітник зайняти керівну посаду.

Таким чином, прийнято виділяти два види навичок: soft skills і hard skills. Професор Університету Уолдена Левассер Р. у своєму дослідженні «Developing Soft Skills – A Change Management Perspective» вважає, що hard skills є технічною та адміністративною компетентністю, тоді як soft skills часто використовують для позначення універсальних компетенцій, які набагато складніше виміряти кількісними показниками [5]. «Жорсткі» і «м'які» навички зазвичай визначаються як взаємодоповнюючі поняття, що пояснює, наскільки тісно пов'язані ці два протилежні види навичок.

У науковій сфері ведеться багато суперечок про переважне значення soft skills над hard skills. Для працевлаштування часто саме другі є ключовими, адже співробітник у тій чи іншій сфері повинен насамперед володіти професійними навичками.

Soft skills як багатоцільові навички, що є важливими незалежно від сфери діяльності, характеризуються універсальністю. У зв'язку з необхідністю високого рівня формування наскрізних навичок на ринку додаткової освіти вже з'являються різні онлайн-курси, коучі, консультанти, а також приватні школи, які проводять тренінги.

Опитування 2019 року, проведене Society for Human Resource Management, показало, що майже 75 % роботодавців відчують недостатність випускників вишів з «гнучкими» навичками, які необхідні їхнім компаніям [10]. Саме тому сьогодні питання формування цих навичок особливо актуальне.

Світовий економічний форум назвав топ-10 навичок майбутнього 2025 року [2]: аналітичне мислення та інновації активне навчання та навчальні стратегії, комплексне вирішення проблем, критичне мислення та аналіз, креативність, оригінальність та ініціативність, лідерство та соціальний вплив, використання технологій, моніторинг та контроль, дизайн технологій та програмування, стресостійкість та гнучкість, уміння аргументувати погляди, вирішення проблем та генерація ідей.

Відзначимо, що раніше на тому самому зібранні було названо топ-10 навичок 2020 року: комплексне вирішення проблем, критичне мислення, креативність, управління людськими ресурсами, координація дій з іншими, емоційний інтелект, обґрунтування суджень й ухвалення рішень, сервіс-орієнтація, взаємодія і ведення переговорів, когнітивна гнучкість [9].

Країни-члени Європейського Союзу прийняли низку документів, які створюють уніфіковану класифікацію «м'яких навичок» для Єдиного європейського економічного простору. У 2018 році було прийнято 11 директив, які передбачають запровадження нових методів навчання та викладання з метою розвитку «м'яких навичок» у студентів університетів ЄС, особливо у сфері цифрової та технологічної діяльності. У 2017 році була розроблена та офіційно прийнята класифікація «Європейські навички, компетенції, кваліфікації та види занять» (ESCO), яка містить понад 1,384 навички, що потребують на ринку праці. Ці навички стосуються комунікації, креативності та управління та визначають ефективність мислення [6; 7]. На відміну від «жорстких» навичок, які можна формувати і розвивати, «м'які» навички складніше освоювати та змінювати [8].

Важливим етапом нашого дослідження є з'ясування того, які конкретні навички повинні бути сформовані в процесі професійної підготовки студентів, щоб вони в майбутньому могли стати конкурентоспроможними на ринку праці і вибудувати ефективні стратегії самореалізації у всіх сферах життя.

Ознаки працівника, який володіє «м'якими» навичками, визначені Ю. Портландом [3] і представлені на рис. 1.

Рис. 1. Характеристики працівника, який має сформовані навички soft skills (за Ю. Портландом)

Сучасна вища педагогічна освіта потребує реформ, що спрямовані на розвиток навичок, які є популярними на ринку праці. Ці реформи вимагають інноваційних перетворень в усіх компонентах освітньої системи, включаючи безперервну освіту, онлайн-навчання та змішане навчання.

По-перше, педагоги працюють зі студентами, тому вони повинні мати навички міжособистісного спілкування, щоб створити сприятливу атмосферу навчання і розвитку учнів. Навички емоційного і соціального інтелекту: емпатія, співчуття, толерантність, ефективне слухання і вміння співпрацювати, – можуть допомогти педагогам створити позитивні взаємини зі студентами і створити приємну атмосферу в класі.

По-друге, педагоги повинні бути готові до змін, адаптуватися до нових технологій, методів навчання і культурних різниць. Навички навчання самого себе, критичного мислення, творчого мислення та проблемного вирішення можуть допомогти педагогам розвиватися і вдосконалювати свої методи навчання, щоб вони могли краще задовольняти потреби своїх студентів.

По-третє, педагоги повинні мати навички управління своїм часом, планування та організації роботи. Ці навички можуть допомогти педагогам ефективно виконувати свої обов'язки, зокрема, підготовку до занять, проведення занять, оцінювання робіт учнів і ведення документації.

Ураховуючи актуальність питання розвитку в майбутніх педагогів особистісних та професійних компетентностей, підвищення конкурентоздатності на ринку праці, у межах нашого дослідження було важливо з'ясувати, які м'які навички майбутніх педагогів є найбільш важливими і можуть допомогти досягти високих показників працевлаштування в майбутньому. У цьому контексті важлива думка студентів, випускників, а також роботодавців.

З метою з'ясування вищезазначеного питання, було проведено опитування майбутніх педагогів Мукачівського державного університету. Загальна кількість респондентів – 120 осіб.

На питання «Які, на Вашу думку, м'які навички найбільш актуальні для роботи педагога?» здобувачі освіти назвали критичне мислення (82 особи, 68,3%), креативність,

творчість (87 осіб, 72,5%), стресостійкість (88 осіб, 73,3%), комунікативність (81 особа, 67,5%), цифрову грамотність (92 особи, 76,7%), емоційний інтелект (60 осіб, 50%), роботу в команді (72 особи, 60%), управління власним часом (тайм-менеджмент) (75 осіб, 62,5%), селф-менеджмент (самоорганізація) (52 особи, 43,3%), лідерські здібності (80 осіб, 66,7%), системне мислення (75 осіб, 62,5%), організаторські здібності (74 особи, 61,7%). Таким чином, ми бачимо, що сучасні здобувачі виділяють як головні риси сучасних педагогів усі вищеперераховані, а отже, їх формування потребує системного комплексного підходу.

Отримані в результаті опитування результати презентовані на рис. 2.

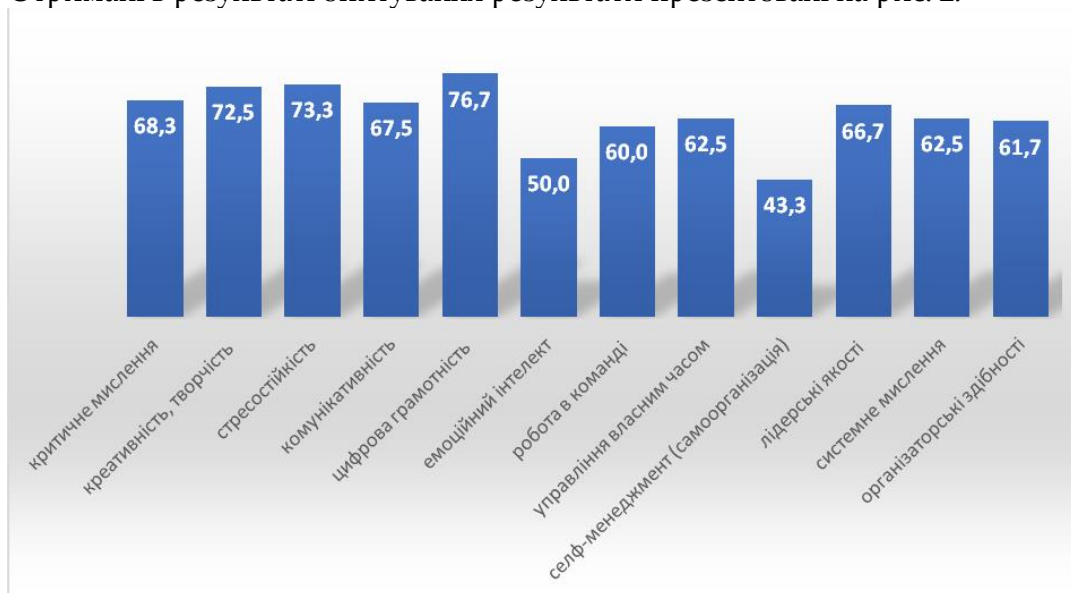

Рис. 2. Результати опитування майбутніх педагогів щодо найбільш важливих м'яких навичок в роботі вчителя

Одним з питань запропонованої анкети було також «Які, на вашу думку, форми та методи навчання найбільш сприяють формуванню soft skills?». Це питання було відкритим. Серед названих здобувачами форм та методів було названо, ділові, рольові ігри, дискусії, проблемне навчання, тренінг, кейс-метод, асоціативний куш, гейміфікація, поєднання навчання та професійної діяльності, наставництво, дебати тощо.

На питання «Чи вважаєте Ви, що високий рівень сформованості м'яких навичок сприяє професійній успішності вчителя?» 88% здобувачів відповіли ствердно, що свідчить про розуміння сьгоднішніми здобувачами необхідності формування soft skills для досягнення успіху в подальшій професійній діяльності.

Одним з пріоритетних підходів до формування soft skills у процесі навчання, з нашої точки зору, є також врахування відповідних здібностей, які умовно називають «4 C's або 4 K» (critical thinking – критичне мислення; creativity – креативність; collaboration – колаборація; communication – комунікація). Доцільно окреслити найбільш ефективні методичні прийоми, що дозволяють інтегрувати soft skills у вищу педагогічну освіту.

Для розвитку м'яких навичок вважаємо за доцільне використовувати на заняттях технології розвитку критичного мислення («Мозковий штурм», «Кластер», «Карта розуму», «Мікрофон», «Сенкан», «Коло ідей», «Акваріум», «Займи позицію», «Ажурна плитка», «Діаграма Венна», «ПРЕС» та ін.), проблемного навчання, проектної та ігрової діяльності, навчання у співпраці, кейс-методу, рольового моделювання, сучасних цифрових технологій тощо.

Наведемо приклад деяких методів, спрямованих на формування м'яких навичок у здобувачів вищої освіти.

Для комунікативних навичок можна застосувати *командну гру «Дебати»*.

Мета: узагальнення, систематизація та закріплення навчального матеріалу, розвиток комунікативних навичок, мотивації до комунікативної діяльності через групову роботу.

Час виконання: 20 хвилин.

Дії викладача: розділити здобувачів на дві групи. Перша називається «ЗА», друга – «ПРОТИ».

Дії здобувачів: навести якомога більше аргументів на запропоноване твердження.

Завдання «100 слів за 10 хвилин»

Мета: розвиток творчого мислення за допомогою письмового мовлення в обмежених умовах, розвиток комунікативних навичок у письмовій мові.

Час виконання: 10 хвилин.

Діяльність здобувачів: написати твір на актуальну тему. Обмеження – есе повинні складатися рівно з 100 слів. На написання відводиться 10 хвилин.

Для розвитку самоорганізаційних навичок, як приклад, можна запропонувати студентам *творче завдання «Habit Tracker»*.

Мета: сформувати навички самоаналізу, самоорганізації, розвинути творче мислення, комунікативні навички.

Час виконання: 10 хвилин.

Діяльність здобувачів: 1) створити власний трекер звичок; 2) представити його групі, обґрунтувати його доцільність.

Перед використанням завдань на розвиток soft skills на заняттях майбутніх вчителів рекомендується спочатку провести анкетування для визначення початкового рівня формування цих компетентностей у здобувачів вищої освіти. Техніка і форма анкети можуть бути як усними, так і письмовими.

Для ефективного розвитку soft skills у майбутніх педагогів, необхідно змінити формат та технологію взаємодії між викладачами та студентами. Традиційні форми навчання не привертають увагу сучасного покоління студентів, тому для залучення їхньої уваги варто використовувати гейміфікацію, e-learning та m-learning. При проектуванні форм взаємодії зі студентами важливо враховувати сучасні тенденції: створення знань, заміна традиційної системи «викладач-студенти» на взаємодію «викладачі-студенти» та крос-функціональне навчання. Крім того, для ефективного розвитку soft skills рекомендується використовувати різноманітні форми та методи навчання: робота в аудиторії, e-learning, проекти, симуляції, що дозволить максимально залучити майбутніх педагогів та закріпити їхні soft skills та професійні компетенції [1].

Висновки. Отже, формування soft skills є важливим для майбутніх педагогів, оскільки вони допомагають створити успішне навчальне середовище, розвивати свої професійні навички і ефективно виконувати свої обов'язки.

Перспективи подальших досліджень передбачаємо в розробленні програми цілеспрямованого розвитку «м'яких» навичок майбутніх педагогів під час навчання в закладі вищої освіти. Створюючи умови для формування soft skills студентів, можна забезпечити в подальшому для них розширення діапазону варіативності способів життєвої самореалізації в динамічно змінюваному сьогодні світі.

Список використаних джерел:

1. Безлюдна Н., Дудник Н. Формування soft skills у майбутніх педагогів як умова реалізації професійного стандарту вчителя. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*: збірник наукових праць. 2021. Вип. 2 (6). С. 137–143.
2. Кисельова К. Світовий Економічний Форум назвав топ-10 навичок майбутнього. URL: <https://osvitoria.media/news/svitoviy-ekonomichnyj-forum-nazvav-top-10-navychok-majbutnogo/?fbclid=IwAR3SmEQMFu5JYz888Y6l7r-1TisjoXKOWAgMHL0DHgNpgkCyJdbsnOzdhcQ>
3. Портланд Ю. Что такое soft skills и почему они так важны для карьеры? URL: <https://dnevnyk-uspeha.com/rabotai-karera/chto-takoe-soft-skills-i-pochemu-oni-tak-vazhnyi-dlya-kareryi.html>

4. Claxton G., Costa A. L., Kallick B. Hard thinking about soft skills. *Educational leadership: journal of the Department of Supervision and Curriculum Development*. N.E.A. 2016. Vol. 73. P. 60–64.
5. Levasseur R. People Skills: Developing Soft Skills – a Change Management Perspective. *Computer Science. Interfaces*. 2013. Vol. 43. No. 6. November–December 2013. P. 566–571.
6. Mitchell G. Essential soft skills for success in the 21st century workforce as perceived by Alabama business/marketing educators. URL: http://etd.auburn.edu/bitstream/handle/10415/1441/Mitchell_Geana_57.pdf
7. Parsons T. Definition: Soft skills. URL: <https://searchcio.techtarget.com/definition/soft-skills>
8. Robles M. Executive perceptions of the top 10 soft skills needed in today's workplace. *Business Communication Quarterly*. 2012. № 75 (4). P. 453-465.
9. The Future of Jobs Report 2020. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020/>
10. Wilkie D. Employers Say Students Aren't Learning Soft Skills in College. *SHRM – The Voice Of All Things Work*. October 21, 2019. URL: <https://www.shrm.org/resourcesandtools/hr-topics/employee-relations/pages/employers-say-students-arent-learningsoft-skills-in-college.aspx>

References:

1. Bezliudna, N., & Dudnyk, N. (2021). Formuvannia soft skills u maibutnikh pedahohiv yak umova realizatsii profesiinoho standartu vchytelia [The formation of soft skills in future teachers as a condition for the realization of the teacher's professional standard]. *Psykhologo-pedahohichni problemy suchasnoi shkoly: zbirnyk naukovykh prats*, 2(6), 137–143 [in Ukrainian].
2. Kyselova, K. (2020). Svitovyi Ekonomichnyi Forum nazvav top-10 navychok maibutnoho [The World Economic Forum named the top 10 skills of the future]. Retrieved from <https://osvitoria.media/news/svitovyj-ekonomichnyi-forum-nazvav-top-10-navychok-majbutnogo/?fbclid=IwAR3SmEQMFu5jYz888Y6l7r-1TisJoXKOwAgMHL0DHgNpgkCyIdbsnOzdhcQ> [in Ukrainian].
3. Portland, Yu. Chto takoe soft skills y pochemu ony tak vazhni dlia kariery? [What are soft skills and why are they so important for a career?]. Retrieved from <https://dnevnyk-uspeha.com/rabotai-karera/chto-takoe-soft-skills-i-pochemu-oni-tak-vazhnyi-dlya-kareryi.html> [in Russian].
4. Claxton, G., Costa, A. L., & Kallick, B. (2016). Hard thinking about soft skills. *Educational leadership: journal of the Department of Supervision and Curriculum Development*, 73, 60–64 [in English].
5. Levasseur, R. (2013). People skills: developing soft skills – a change management perspective. *Computer Science. Interfaces*, 43 (6), 566–571 [in English].
6. Mitchell, G. (2008). Essential soft skills for success in the 21st century workforce as perceived by Alabama business/marketing educators. Retrieved from http://etd.auburn.edu/bitstream/handle/10415/1441/Mitchell_Geana_57.pdf [in English].
7. Parsons, T. Definition: soft skills. Retrieved from <https://searchcio.techtarget.com/definition/soft-skills> [in English].
8. Robles, M. (2012). Executive perceptions of the top 10 soft skills needed in today's workplace. *Business communication quarterly*, 75 (4), 453-465 [in English].
9. The future of jobs report. (2020). Retrieved from <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020/> [in English].
10. Wilkie, D. (2019). Employers say students aren't learning soft skills in college. *SHRM – The Voice of all things work*. Retrieved from <https://www.shrm.org/resourcesandtools/hr-topics/employee-relations/pages/employers-say-students-arent-learningsoft-skills-in-college.aspx> [in English].

Rozman I. I.,

orcid.org/0000-0002-4951-0074

Kobal V. I.,

orcid.org/0000-0003-3646-0968

FORMATION OF SOFT SKILLS AS PREDICTORS OF PROFESSIONAL SUCCESS OF FUTURE TEACHERS

The article examines the issue of the formation of soft skills of future teachers as basic factors that determine future professional success.

The special relevance of soft skills for future teachers, their future professional success and high level of competitiveness is emphasized. It was determined that the issue of the development of "skills of the

future” has already been repeatedly considered by both foreign (R. Bolstad, G. Claxton, G. Powell, R. Hipkins, etc.) and domestic (E. Hayduchenko, N. Zhadko, T. Kozhushkina, L. Familyarska, etc.) scientists.

The terminological apparatus of the research is analyzed. It is noted that in the scientific field today there are many disputes about the importance of soft skills over hard skills. The first are called “future skills”, “success skills”, “career dominants”, etc.

It is noted that the World Economic Forum identifies the following ten most important skills of the future in 2025: analytical thinking and innovation, active learning and learning strategies, complex problem solving, critical thinking and analysis, creativity, originality and initiative, leadership and social impact, use of technology, monitoring and control, technology design and programming, stress resistance and flexibility, ability to argue points of view, problem solving and idea generation.

In order to find out the most important skills for the professional success of future teachers, a survey of education seekers was conducted. It was found that almost all students consider soft skills to be a necessary component of successful teaching. Critical thinking, stress resistance, communication, and digital literacy are among the most important soft skills for teachers.

The article describes the forms and methods of teaching in a higher education institution that will contribute to the development of students’ soft skills.

Key words: future teachers, institutions of higher education, soft skills, professional success.

Дата надходження статті: 31.10.2022 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Данилюк С. С.

УДК 378.018.43

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi52.395>

Шмалей С. В.*,

orcid.org/0000-0002-4673-6617

Редька І. В.*,

orcid.org/0000-0002-9620-9452

ГЕЙМІФІКАЦІЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

У статті проаналізовано особливості підготовки сучасних здобувачів вищої медичної освіти, яким властива висока прихильність до інформаційно-комунікаційних технологій та виражена потреба налаштовувати своє середовище, зокрема й освітнє. Зазначене вплинуло на світову тенденцію до впровадження елементів ігрового дизайну в освітній процес, тобто його гейміфікацію. Цей дидактичний прийом є доцільним у ситуаціях, що потребують інтерактивного конструювання знань та формування навичок. Серед ефектів гейміфікації виокремлюють мотиваційно-афективні, поведінкові та когнітивні. Очікується, що виражений мотиваційний вплив ефектів гейміфікації забезпечить довготривале (7-10 років) підтримання високого рівня проактивності здобувачів вищої медичної освіти.

Феномен гейміфікації було розглянуто через призму фреймворку MDA, який виокремлює такі складові, як ігрова естетика, механіка та динаміка. Ігрова естетика визначає рівень захопливості, привабливості навчальної платформи та залежить від педагогічних цілей. Ігрова механіка через різні дії користувача та механізми їх контролю забезпечує набуття знань та формування навичок. Найпопулярнішими ігровими механіками в медичній освіті є конкуренція, виклик і виграш. Ігрова динаміка впливає на формування автентичного досвіду користувача та формуванням навичок.

*© Шмалей С. В.

*© Редька І. В.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>